

Jaargang 4 • nummer 2
april 2006
Tweemaandelijks nieuwsbrief

Ver. Uitg.: Gerolf Annemans,
Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel.

1 • **Begrotingscontrole:
geen kleerscheuren**

2 • **België blijft absolute
koploper inzake loon-
lasten**

3 • **Recordprijzen grond-
stoffen: goud en olie**

4 • **Ranbodmodel in de
praktijk**

www.ondernemendvl.org

**Bouwaangiften
Navorderingen BTW en boetes
per gewest
(in euro en percentage)**

2003

Ula	7.541.000 €	90,21%
Wa	810.000 €	9,69%
Bru	8.000 €	0,10%

2004

Ula	6.887.000 €	89,94%
Wa	737.000 €	9,63%
Bru	33.000 €	0,43%

Bron: FOD Financiën.

Begrotingscontrole: geen kleerscheuren

De begroting blijft in evenwicht. Met deze positieve boodschap kon de regering de begrotingscontrole eind maart afsluiten. Pijnlijke maatregelen zijn niet aan de orde. De sterke stijging van de lange rente dreigt echter roet in het eten te gooien.

De hoger dan geraamde fiscale inkomsten - een stijging van 7,5% dankzij de groeiversnelling - en zelfs een overschot in de ziekteverzekering van 200 miljoen euro maakten de controle iets makkelijker. De lager dan geraamde inflatie zal echter op termijn voor lagere ontvangsten zorgen. Hierdoor zal de index wel later overschreden worden dan verwacht en zullen de dotaties aan de gewesten en de gemeenschappen lager liggen. Paradoxaal genoeg is het vooral de stijgende rente die momenteel voor extra kosten zorgt. Initieel raamde de regering de lange rente op 3,3% gedurende 2006. Medio april steeg de lange rente voor het eerst in 2 jaar weer boven de 4%. De meerkost bedraagt tot nu toe 350 miljoen euro. De traditionele strijd tegen de fiscale en sociale fraude moet dit tekort aanzuiveren. Initieel werd hiervoor 400 miljoen in de begroting ingeschreven. Bij de begrotingscontrole komt hier nog eens 380 miljoen euro bij.

Nieuwe cijfers van de Nationale Bank tonen aan dat het met de tewerkstelling de goede richting uitgaat: eind 2005 waren 4,267 miljoen werkenden aan de slag, een nieuw Belgisch record. Na een daling in de voorgaande jaren kwamen er 35.000 jobs bij in 2004 en 34.000 in 2005. Van de door Verhofstadt beloofde 200.000 jobs zijn er 79.000 gerealiseerd. Om het objectief te halen tegen medio 2007 moeten er dus nog netto 121.000 jobs bijkomen, een quasi onmogelijke taak. Bovendien blijkt de jobaangroei zwaar gesubsidieerd. Zo is het systeem van de dienstencheques goed voor 25.000 jobs van de gerealiseerde groei. Ondanks de stijging van de tewerkstelling daalt de werkloosheid niet. De jobaangroei (35.000 in 2005) blijft beduidend lager dan de aangroei van de beroepsbevolking (60.000 in 2005). De werkloosheidsgraad blijft dan ook rond de 8% schommelen en neemt niet af.

Niettegenstaande de ogenschijnlijke goede begrotingsprestatie, zit de regering op een budgettaire tijdbom. De pensionering van de naoorlogse 'babyboomers' nadert met rasse schreden. Tegen het huidige tempo is de jobcreatie lang niet voldoende om deze meerkost op te vangen. Het repartitiestelsel zal onder zware druk komen. De raids op pensioenfondsen verzwaart daarenboven de toekomstige verplichtingen. De begrotingsopsmuk door dergelijke operaties bij Belgacom, Biac, NMBS en het Havenbedrijf, vertegenwoordigt ongeveer 6 miljard aan toekomstige pensioenen. Bovendien blijkt uit een verslag van het Rekenhof dat de regering zich weer op glad ijs begeeft door het gebruik van bepaalde afgeleide producten. In een modern en actief schuldbeheer zijn financiële derivaten onmisbaar bij de indekking tegen toekomstige risico's. Indien deze producten echter speculatief worden aangewend, is de kans op verlies reëel. Begin de jaren '90 leden de fameuze muntswaps van Maystadt tot bijna 500 miljoen euro verlies voor de schatkist. Momenteel staan vooral bepaalde renteswaps ter discussie. Via zogenaamde *duration swaps* kan de regering zich voorlopig financieren tegen een lage vaste rentevoet. In ruil wordt deze vaste rente op termijn vervangen door een variabele intrest. Vooral in tijden van stijgende marktrente, brengt dit een aanzienlijk risico met zich mee. Bij *asset swaps* worden overheidsobligaties door de overheid zelf teruggekocht. De meerprijs wordt betaald door een derde partij die in ruil de intrestbetalingen tot de vervaldag krijgt. Beide categorieën swaps vallen onder de noemer begrotingsopsmuk: *duration swaps* verschuiven het renterisico naar de toekomst, bij *asset swaps* daalt de schuld op papier, terwijl de intrest ten laste blijft.

Minister Van den Bossche slaagt er voorlopig nog steeds in moeilijke beslissingen uit te stellen. Zonder mirakels - zoals een 'Chinese groei' van om en bij de 10% jaarlijks - zullen pijnlijke keuzes gemaakt moeten worden om een structureel begrotingsevenwicht blijvend te waarborgen, laat staan het noodzakelijk overschot te behalen. Misschien kan de minister van Financiën een reisje naar Lourdes boeken in plaats van de Internationale te zingen met de kameraden. Anders kan een bezoekje aan de Chinese vrienden ook nooit kwaad.

België blijft absolute koploper inzake loonlasten

Uitgerekend op hetzelfde moment dat premier Verhofstadt in Brussel het startschot gaf voor de notionele intrestaftrek, publiceerde de OESO zijn jaarlijkse studie 'Taxing Wages' over de fiscale druk op inkomen uit arbeid. De conclusie is duidelijk: ondanks een lichte verbetering gedurende de jongste 5 jaar, blijft België riant aan de kop van de 30 rijkste landen wat de lasten op arbeid betreft..

Taxing Wages vergelijkt de evolutie van het overheidsbeslag op lonen in de OESO-landen. De loonwig houdt rekening met alle belastingen op het inkomen uit arbeid, alle bijdragen voor de sociale zekerheid en wordt gecorrigeerd voor gezinsgebonden uitkeringen, zoals de kinderbijslag. De berekening wordt gemaakt voor 8 verschillende gezinssituaties, gaande van kinderloze alleenstaanden tot gehuwden met 2 kinderen en telkens voor verschillende loonniveaus.

Voor 4 gezinstypes heeft België de hoogste belastingdruk. Ongeacht de hoogte van het loon, betalen alleenstaanden zonder kinderen, maar ook gehuwde tweeverdieners met 2 kinderen de hoogste belastingen op arbeid van de 30 industrielanden. In 2005 roomt België nog steeds 55,4% af van een alleenstaande met een gemiddeld loon tegen globaal 42,1% in de EU-15. Met een loonwig van amper 17,3% betaalt de Zuid-Koreaanse werknemer het minste belastingen. Een modaal Belgisch gezin, tweeverdieners met 2 kinderen, kunnen evenmin op de genade van de fiscus rekenen. Tegen 48,2% wordt ook deze categorie veruit het zwaarst belast. Gemiddeld betaalt een gelijkaardig gezin maar 32,4% in de EU-15. Met een belastingdruk van slechts 16,1% komt ook hier Zuid-Korea als minst gulzige uit de bus.

Ook voor de 4 overige gezinssituaties scoort België bij de top. Kinderloze tweeverdieners staan 46,9% af en moeten enkel Hongarije met 47,4% laten voorgaan. Echtparen met 2 kinderen en 1 gemiddeld loon komen er met een belastingdruk van toch nog steeds 40,3% relatief best vanaf en België scoort hiermee 5de in de OESO-rangschikking. Dit is maar liefst 5 keer hoger dan de Ierse druk, die met 8,1% het beste scoort voor deze categorie en ligt aanzienlijk boven het EU-gemiddelde van 31,6%.

Volgens Verhofstadt daalt de belastingdruk in België veel sneller dan in andere Europese landen. Het klopt dat de druk iets is gezakt ten opzichte van 2000. Voor gezinnen met 1 inkomen en 2 kinderen daalde de (para)fiscaliteit met 2,3% tot 40,3% in 2005. Gedurende dezelfde periode zakte de Europese druk 1,5% tot 31,6%. We stellen eenzelfde evolutie vast voor de zwaarst belaste categorie, de kinderloze alleenstaanden: in 5 jaar dalen de Belgische belastingen met 1,7% terwijl in de EU-15 een gemiddelde daling van 1,2% wordt opgetekend.

De tragere Europese daling is echter toe te schrijven aan een lichte

stijging in de landen met een lage tot zeer lage belastingdruk. In andere EU-landen met een hoge fiscale druk dalen de belastingen wel degelijk sneller dan de Belgische, waardoor de relatieve Belgische positie verslechtert. Zo blijft de Belgische belastingdruk voor alleenstaanden in 2005 constant op 55,4%, terwijl deze in Duitsland (nummer 2 in de rangschikking) met 1,5% afneemt en in Hongarije (nummer 3) met 1,3% daalt.

De OESO-studie bevestigt de cijfers van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven die stelt dat de loonhandicap met de buurlanden in de periode 2005-2006 met 2,1% toeneemt. De relatieve Belgische concurrentiepositie blijft achteruit gaan, ondanks een lichte verbetering van de fiscale druk. De Belgische loonwig ligt nog steeds gemiddeld 11% hoger dan in de andere 'oude' EU-staten. Ten opzicht van het OESO-gemiddelde loopt het verschil op tot 15%.

Halfslachtige op bepaalde doelgroepen gerichte maatregelen werken de achterstand niet weg. Drastische lineaire ingrepen dringen zich op. Enkel een 'Big Bang' in de loonlast, een significante reële daling, kan het tij keren.

Fiscale druk op arbeidsinkomen 2005 (loonwig, in % totale loonkost) Rangschikking OESO-landen

alleenstaande geen kinderen gemiddeld loon		gehuwd, 1 inkomen twee kinderen gemiddeld loon	
1. België	55,4%	1. Turkije	42,7%
2. Duitsland	51,8%	2. Zweden	42,4%
3. Hongarije	50,5%	3. Polen	42,1%
4. Frankrijk	50,1%	4. Frankrijk	41,7%
5. Zweden	47,9%	5. België	40,3%
EU-15	42,1%	EU-15	31,6%
OESO	37,3%	OESO	27,7%
25. Australië	28,3%	25. Australië	16,0%
26. Japan	27,7%	26. Nw. Zeeland	14,5%
27. Ierland	25,7%	27. Luxemburg	12,2%
28. Nw. Zeeland	20,5%	28. US Amerika	11,9%
29. Mexico	18,2%	29. IJsland	11,0%
30. Zuid-Korea	17,3%	30. Ierland	8,1%

Bron: OESO, Taxing Wages 2004-2005, 29 maart 2006.

Recordprijzen grondstoffen: goud en olie

Momenteel lijkt de inflatie nog steeds in bedwang. Nochtans duiden de grondstofprijzen en de lange-termijnrente op het tegendeel. Vooral de stijging van olieprijs - nu reeds kost een vat ruwe olie meer dan 70 dollar, een nieuw record - is slecht nieuws voor de regering en hypothekeert de economische groei. Ook de forse stijging van de goudprijs is een indicatie dat de inflatieverwachtingen momenteel onderschat worden.

Medio april nam de goudprijs de kaap van 600 USD/ons, het hoogste peil sinds januari 1980, toen een recordprijs van 873 USD werd opgetekend. Daarna begon het goud aan een gestage daling tot 250 USD eind de jaren '90. Vanaf 2001 is het edelmetaal aan een opmars bezig. De stijging lijkt robuust daar ze gedragen wordt door positieve fundamente. Zo blijft de vraag naar juwelen sterk stijgen in Azië en het Midden-Oosten. De interesse van particuliere, maar ook van de belangrijke institutionele beleggers neemt eveneens toe, wat leidt tot een grotere vraag naar baar goud, goudmijnaandelen, munten en dergelijke. Tenslotte kopen de goudproducenten hun termijnverkopten massaal terug.

Tegen de gestegen vraag staat een krimpend aanbod. Vooral de klassieke goudmijnlanden, zoals Zuid-Afrika en Canada, krijgen te maken met een forse terugval in de productie. Het aanbod wordt verder beperkt door de vermindering van de verkopen van de centrale banken. Voorgaande jaren verkochten heel wat Europese landen (zoals België, Frankrijk, Engeland ...) een gedeelte van hun goudvoorraad. Deze tendens lijkt nu gekeerd.

In 2004 kwamen de Europese centrale banken tot een nieuw goudakkoord: de banken verbinden zich ertoe om gedurende 5 jaar maximum 500 ton per jaar te verkopen. Uitspraken van de ECB die het belang van goud in de reserves benadrukken en de weigering van de Bundesbank om onder politieke druk Duits goud te verkopen, illustreert het gekeerde sentiment. Daarnaast blijken

de centrale banken in de opkomende markten - zoals China, Rusland, Zuidelijk Amerika - hun stijgende reserves te diversifiëren door netto-aankopen van goud en aldus de dollarafhankelijkheid te verminderen.

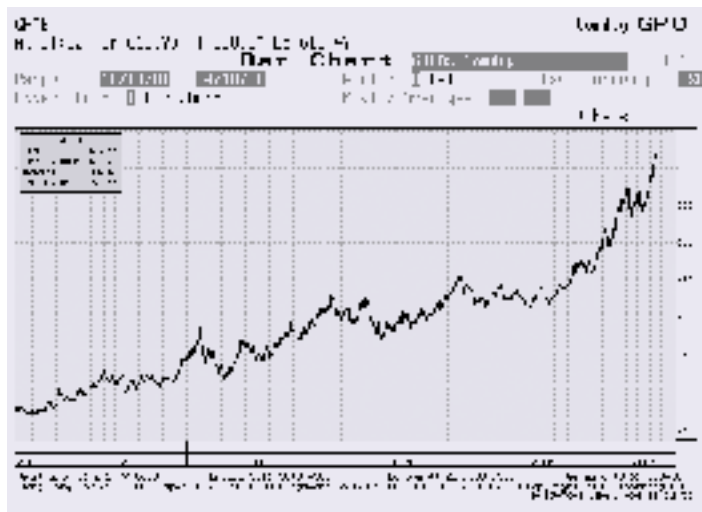
Deze uitermate positieve fundamente worden nog versterkt door technische en psychologische factoren. Historisch bestaat een quasi perfecte negatieve correlatie tussen de USD en de goudprijs. Recentelijk werd deze koppeling doorbroken. De laatste keer dat dit gebeurde, steeg het goud tot boven de 800 USD. Na het uiteenvallen van Bretton Woods blijft het goud zijn functie van waardevastheid behouden. De goudprijs is dus een indicatie van het vertrouwen of wantrouwen in fiduciair geld, voornamelijk de dol-

lar en geldt als een verzekering tegen inflatie. Tenslotte zijn de geo-politieke spanningen in het Midden-Oosten en de hierdoor ontstane onzekerheid een belangrijke impuls om financieel veilige oorden, en met name het goud, op te zoeken.

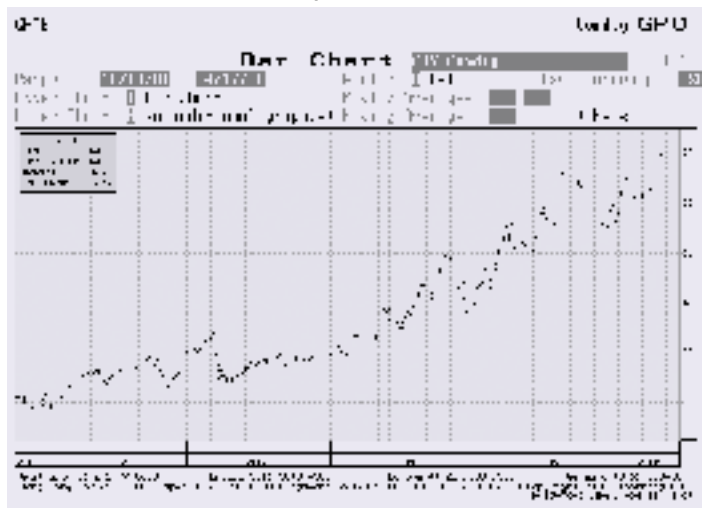
Ook de olieprijs zoekt nieuwe hoogten op. De psychologische grens van 70 USD voor een vat ruwe olie is doorbroken. De sterke wereldvraag (China), de onzekerheid over de productie (politieke problemen in Nigeria, pogingen tot aanslagen in Saoedi-Arabië, kwetsbaarheid van de aanvoerlijnen ...) en de nucleaire dreiging van Iran kunnen de prijs nog hoger duwen.

De hoge olieprijs heeft een directe invloed op de uitgaven van de consument (energie, brandstoffen, vliegtickets), maar ook indirect via de gestegen energiekosten in het productieproces. Voorlopig lijkt er nog geen sprake van inflatie, maar met bijna alle grondstoffen - naast goud en olie ook zilver, zink, koper en uranium - op recordniveaus zijn prijsstijgingen enkel een kwestie van tijd.

PRIJS GOUD, 5 JAAR (ONS/USD)

PRIJS RUWE OILIE, 5 JAAR (VAT/USD) BRENT, NEW-YORK

Bron: Bloomberg

Een doemscenario bestaande uit een wurgende loon-prijsspiraal is zeker niet aan de orde. Voorzichtigheid is nu echter wel op zijn plaats zowel voor de koopkracht en beleggingen van de consument, als voor het budget van de overheid.

Aanbodmodel in de praktijk

Het economisch aanbodmodel is niet echt nieuw te noemen. In verschillende landen bleek een dergelijk beleid een antwoord op de onmacht van een Keynesiaanse politiek. We denken hierbij spontaan aan Ierland. Ook het naoorlogse Duitsland en de VS in de jaren '80 boekten opmerkelijke successen via een economisch aanbodbeleid.

In 1945 lag Duitsland in puin. Van de economische infrastructuur bleef nagenoeg niets over. Er was een groot gebrek aan allerlei basisproducten, grondstoffen en energie. De Reichsmark verloor zijn waarde en van buitenlandse handel was geen sprake meer. In 1948 lanceerde de (West)-Duitse minister van Economische Zaken Ludwig Erhardt de *Soziale Marktwirtschaft* of sociale markteconomie. Volgens Erhardt moest de overheid zich enkel bekommeren om goede economische randvoorwaarden terwijl de groei werd overgelaten aan het spel tussen vraag en aanbod. Marktbelemmeringen zoals prijscontroles en rantsoeneringen werden weggewerkt: een sterke verlaging van de personenbelasting en de introductie van belastingvrijstellingen zorgden voor onontbeerlijke zuurstof in de economie. Ook op monetair vlak voerde de regering drastische maatregelen door: de invoering van de *Deutsche Mark* deed de geldvoorraad krimpen en reduceerde de inflatoire spanningen. De onafhankelijke *Bundesbank* kreeg de volledige bevoegdheid over het monetaire beleid. Deze maatregelen lagen samen met de bijna 1,5 miljard dollar Marshall-hulp aan de basis van het *Wirtschaftswunder*. Op betrekkelijk korte termijn groeide de Bondsrepubliek uit tot de economische motor van Europa. Het ondertussen legendarisch geworden beleid van de Bundesbank zorgde ervoor dat de Duitse Mark al vlug een sterke munt werd en de facto als reserve-munt niet moest onderdoen voor de Amerikaanse de dollar.

Goed 30 jaar later zou de nieuwe Amerikaanse president Ronald Reagan zijn toevlucht nemen tot de aanbodeconomie. Sindsdien is de term *reaganomics* uit geen enkel economisch handboek weg te denken. Het Keynesiaans beleid van Carter had geen oplossing

voor de snel oplopende inflatie, tot ruim 13% eind de jaren '70. Belastingverhogingen moesten de tekorten als gevolg van buitensporige uitgaven verminderen. De inflatoire spiraal wurgde de economie. Het Keynesiaans model faalde. Carter kreeg bij de presidentiële verkiezingen de rekening gepresenteerd. Reagan gooide het economisch roer volledig om. De wet van Say indachtig had de nieuwe president vooral oog voor de productie van goederen en diensten (aanbod). Het hiermee verdiende inkomen moest leiden tot een sterkere consumptie (vraag). *Reaganomics* blijft vooral gekend voor de forse belastingverlaging. Tussen 1981 en 1986 daalde het hoogste marginale tarief in de personenbelasting met meer dan 50%, van 70% tot 28%. Het zou tot medio de jaren '80 duren vooraleer de belastingverlagingen zich in een economische groei vertaalden. De hoge inflatie dwong voorzitter Volcker van de *Federal Reserve* tot een uitermate restrictief beleid. De hoge rentevoeten wierpen al vlug vruchten af: in 1983 was de inflatie gedaald tot 3,2% waardoor de monetaire teugels gevierd konden worden. Terwijl de Amerikaanse economie zich in 1982 nog in een diepe recessie bevond - het BBP daalde met 2,5% - en de werkloosheid het hoogste peil bereikte sinds de Grote Depressie, was in 1983 het tij gekeerd. De volgende jaren zou de Amerikaanse economie een expansieve groei kennen van gemiddeld meer dan 4%. De inflatie bleef sindsdien onder controle en er werden bijna 20 miljoen nieuwe jobs gecreëerd onder Reagan.

Het beleid van Reagan werd scherp op de korrel genomen: het tekort op de begroting zou volledig uit de hand gelopen zijn en de schuld zou exponentieel gestegen zijn. Van deze beweringen bleef echter niet veel overeind. Eind de jaren '80 bedroeg het tekort 2,9%, slechts een fractie meer dan de 2,3% in 1981. De schuldgraad nam wel toe - van ongeveer 20% tot 30% - als gevolg van de hoge uitgaven voor defensie. In dezelfde periode zag het er voor de Belgische financiën minder rooskleurig uit. Premier Martens, die bleef zweren bij een Keynesiaans beleid, slaagde er wel in om het overheidstekort te halveren van 13% in 1981 tot 6,5% in 1989. De schuldgraad daarentegen explodeerde, van 77% in 1980 tot meer dan 125% in 1989.

MORELE CRISIS IN HET WESTEN

“Een politiek vanuit normen en waarden als remedie tegen het huidige Westerse nihilisme”

ROGER SCRUTON

De meest invloedrijke *waardengedreven* moraalfilosoof van het ogenblik
(voordracht in het Engels)

Vrijdag 23 juni
19.30 uur
Elzenveld, Antwerpen

Organisatie Vlaams Belang Studiedienst

Contactadres Financieel-Economische Commentaren: Madouplein 8 bus 9, 1210 Brussel • Fax: 02.218.19.58
Abonneer via fec@vlaamsbelang.org, ook voor tussentijdse nieuwsflitsen en deze nieuwsbrief in PDF-formaat.